

Tisk a informace

Soudní dvůr Evropské unie
TISKOVÁ ZPRÁVA č. 111/14
V Lucemburku dne 17. července 2014

Stanovisko generálního advokáta ve věci C-528/13
Geoffrey Léger v. Ministre des affaires sociales et de la santé
a Établissement français du sang

Podle generálního advokáta Mengozziho není sexuální styk mezi dvěma muži sám o sobě chováním, které odůvodňuje trvalé vyloučení z dárčovství krve

Takové vyloučení však lze odůvodnit s ohledem na cíl spočívající v ochraně veřejného zdraví za podmínky, že nepřekračuje meze toho, co je nezbytné.

Dne 29. dubna 2009 odmítl lékař Etablissement français du sang („EFS“) dárčovství krve, které si přál učinit G. Léger, s odůvodněním, že posledně jmenovaný je homosexuál a francouzská právní úprava trvale vylučuje darovat krev mužům, kteří udržovali či udržují sexuální styky s jinými muži. G. Léger toto rozhodnutí napadl a tribunal administratif de Strasbourg se Soudního dvora táže, zda je takové trvalé vyloučení v souladu s unijní směrnicí¹. Podle této směrnice jsou osoby, jejichž sexuální chování je vystavuje riziku nákazy závažnými infekčními onemocněními, která mohou být přenášena krví, trvale vyloučeny z dárčovství krve.

Ve stanovisku z dnešního dne generální advokát Paolo Mengozzi konstatuje, že pouhá skutečnost, že muž udržoval či udržuje sexuální styky s jiným mužem, sama o sobě není ve smyslu směrnice „sexuálním chováním“, které by odůvodňovalo trvalé vyloučení takového muže z dárčovství krve. K tomuto závěru dospěl generální advokát s poukazem na obecný smysl výrazu „sexuální chování“ (který směrnice nedefinuje). Podle P. Mengozziho chování definuje způsob, jakým se osoba chová, tj. jak se projevuje; sexuální chování je tedy definováno zejména sexuálními zvyky a praktikami dotyčné osoby, jinými slovy konkrétními podmínkami, za nichž realizuje sexuální styky.

V tomto ohledu není skutečnost, že muž udržoval či udržuje sexuální styk s jiným mužem, chováním ve smyslu směrnice. Francouzská právní úprava považuje tuto skutečnost spíše za nevyvratitelnou domněnku vystavení vysokému riziku bez ohledu na podmínky a frekvenci styků či praktik. Na základě této domněnky vylučuje francouzská právní úprava z dárčovství takřka celou populaci homosexuálních či bisexuálních mužů pouze z toho důvodu, že udržovali či udržují sexuální styky s jiným mužem. Francouzské kritérium je formulováno příliš široce a obecně, zatímco pojem „sexuální chování“ použitý unijním zákonodárcem vyžaduje identifikaci konkrétního jednání či postoje vystavujících potenciálního dárce vysokému riziku nákazy.

Ze smlouvy o FEU nicméně vyplývá, že členské státy mohou zachovat či zavést přísnější ochranná opatření, než jsou opatření zakotvená ve směrnici². V tomto ohledu P. Mengozzi podotýká, že svoboda členských států končí tam, kde je ohroženo dodržování unijního primárního práva, a zejména základních práv a svobod. Francouzská právní úprava, která z dárčovství krve trvale vyloučila všechny muže, již udržovali nebo udržují sexuální styky s jiným mužem, zavádí zjevnou nepřímou diskriminaci na základě pohlaví (muži) a sexuální orientace (homosexualita a bisexualita).

Generální advokát zkoumá, zda je takové rozdílné zacházení odůvodněné a proporcionální. V tomto ohledu uvádí, že francouzská právní úprava sleduje legitimní cíl spočívající v maximálním

¹ Směrnice Komise 2004/33/ES ze dne 22. března 2004, kterou se provádí směrnice 2002/98, pokud jde o některé technické požadavky na krev a krevní složky (Úř. věst. L 91, s. 25; Zvl. vyd. 15/08, s. 272).

² Článek 168 odst. 4 písm. a) SFEU.

snížení rizika nákazy pro příjemce, a přispívá tak k obecnému cíli zajistit vysokou úroveň ochrany veřejného zdraví.

Co se však týče dodržení zásady proporcionality, P. Mengozzi má za to, že francouzská právní úprava sice je podle všeho vhodná k dosažení sledovaného cíle, avšak mohla by přesahovat meze toho, co je nezbytné k jeho dosažení. Podle generálního advokáta tedy má předkládající soud ověřit, zda epidemiologická situace ve Francii vychází z věrohodných, reprezentativních a aktuálních statistik, a zda za současného stavu vědeckého poznání není možné zavést karanténu darované krve do uplynutí tiché fáze³ bez nepatřičného zatížení transfúzního řetězce. P. Mengozzi totiž uvádí, že právě tichá fáze je nejkritičtějším obdobím a příjemce vystavuje nevyššímu riziku. Testování darované krve po uplynutí doby, během níž nelze virus zjistit, by umožnilo snížit riziko takřka na nulu.

Generální advokát rovněž poukazuje na nekoherentnost francouzské právní úpravy: zvláštní kontraindikace neplatí pro ženu, jejíž partner udržoval či udržuje sexuální styky s jinými muži. Pro osobu, jejíž partner je pozitivní, dále platí pouze dočasná čtyřměsíční kontraindikace, ačkoli vystavení riziku je konkrétně v takovém případě reálné. P. Mengozzi konečně porovnává příklad muže, který měl jednou v životě či příležitostně chráněný homosexuální styk (takový muž je trvale vyloučen z dárcovství krve), a případ heterosexuální osoby, která má nechráněný styk pravidelně (pro tuto osobu platí pouze dočasná kontraindikace).

Podle P. Mengozziho bude muset předkládající soud rovněž ověřit, zda nelze upravit dotazník určený k posouzení potenciálních dárců krve tak, aby lékařskému personálu umožnil během individuálního pohovoru zjistit, zda je sexuální chování potenciálních dárců tzv. „rizikové“ (přičemž takové posouzení je ostatně možné i u zbytku populace), a dostatečným způsobem tak chránil zdraví příjemců.

UPOZORNĚNÍ: Soudní dvůr není stanoviskem generálního advokáta vázán. Úlohou generálních advokátů je zcela nezávisle navrhnout Soudnímu dvoru právní řešení věci, která jim je přidělena. Soudci Soudního dvora začínají nyní v uvedené věci rozhodovat. Rozsudek bude vydán později

UPOZORNĚNÍ: Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce umožňuje soudům členských států, aby v rámci sporu, který projednávají, položily Soudnímu dvoru otázky týkající se výkladu práva Unie nebo platnosti aktu Unie. Soudní dvůr nerozhoduje ve sporu před vnitrostátním soudem. Vnitrostátní soud musí věc rozhodnout v souladu s rozhodnutím Soudního dvora. Toto rozhodnutí je stejně tak závazné pro ostatní vnitrostátní soudy, které případně budou projednávat podobný problém.

Neoficiální dokument pro potřeby sdělovacích prostředků, který nezavazuje Soudní dvůr.

[Úplné znění](#) stanoviska se na internetové stránce CURIA zveřejňuje v den, kdy je generální advokát přednesl.

Kontaktní osoba pro tisk: Balázs Lehoczki ☎ (+352) 4303 5499

Obrazové záznamy z přednesení stanoviska jsou dostupné na [Europe by Satellite](#) ☐ ☎ (+32) 2 2964106

³ „Tichá fáze“ je období, během něhož nelze testováním virus HIV 1 a HIV 2 zjistit (tj. 12 dní u viru HIV 1 a 22 dní u viru HIV 2). Jelikož maximální lhůta pro uchování krve činí 45 dní, karanténa darované krve pod dobu 22 dnů a testování této krve po uplynutí této doby by mohla být objektivním řešením umožňujícím lépe dosáhnout cíle, který Francie sleduje.